

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

6. De confessione præmittenda Communioni, ubi explicantur Tridentini verba: Modo non desit copia Confessoris: urgente necessitate: quamprimum confiteatur.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

13. Non quod concedimus de industria distractum, ad profana negotia communicantem, immunen fieri à peccato veniali: siquidem ab eo illum liberare non possumus, idque ob defectum reverentiae debitae: Christum enim Dominum hospitem recipi aique omnia alia de industria, praeiter ipsum, vel ad ipsum spectantia cogitante irreverentia est. Sed dictum actuali illa devotione: saltem involuntarie carentem non frustrari augmentum, tunc gratiae ex vi Sacramenti, nec ex hoc capite, venialiter delinquere.

14. Dices Paulū ante, tanquam probabile, concessimus non esse peccatum veniale accedere ad Eucharistiam cum actuali peccato veniali comitante: ergo multo magis erit probabile, non esse veniale accedere cum voluntaria distraktionē, quae frequentissime de materia solet esse indifferenti. Respondco. Supta diximus non esse veniale cum aff. & ad veniale communicare, ad quem aff. cum habendum non est necesse, ut dum quis communicat, actu ad obiectum illius peccati venialis cogitationem d. figat, ut per se patet. Insuper ibi diximus, quod si communicatur, non necessario, sub pœna venialis, veniale excludere obligatur: quia veniale non, opponitur gratiæ: & quia, flante humana fragilitate, non probatur ab adversariis hanc peculiarem reverentiam excludendi affectum ad venialia omnino requiri à communicaturo: at nunc docemus omnem distractionem voluntariam esse sub pœna venialis excludendam: & inde id probamus, quia irreverentiam clare olet, recipi Christum Dominum, tanquam hospitem, ab anima voluntarie alia transiente: quare hæc distractio voluntaria videtur immediate attingere Christi personam, ut ad te venientem, ille autem affectus ad veniale non item.

§. VI. De Confessione præmittenda Communioni.

15. **S**iue præceptum humanum Ecclesiasticum, ut tenet Ioan. Medina *Codice de Confess.* q. 17. *Narrant in initio de Pœnit.* d. 5. in 3. p. Glossa. n. 31. & 32. siue Divinum, ut Suarez, & alique apud Delugo *disp.* 14. de *Euch.* c. 4. n. 69. communiter merito tenent; certum est ex Tridentino *sess.* 13. c. 7. cap. 11. debere: sibi mortali obligatione, ante summationem Eucharistia fieri Confessionem omnium peccatorum, etiam ab eo qui putat se esse perfectè contritum: sic etiam habent Tridentini Concilij verba: *Nullus sibi confisus mortaliter peccati quantumvis sibi contritus videatur, absque præmissa Sacramentali Confessione, ad sacram Eucharistiam accedere audeat.*

16. Sed quoniam idem Concilium sic paulò post, dicto cap. 7. addit. *Modo non desit copia Confessoris: quod si necessitate urgente, Sacerdos absque prævia Confessione celebraverit; quamprimum confutetur.* Ideo dantur casus, in quibus fideles exultant ab huiusmodi Confessione præmittenda, modo præteritum actum perfecta contritionis, saltem exlimatam, si conscientia peccati mortalis graventur: ut nimirum, si statum gratiæ Eucharistiam recipienti omnino necessarium, ut supra, diximus, quantum possint, acquirere contener, ut

17. Vt autem hi casus ante oculos ponantur, tres ille Tridentini clausulae sunt nobis explicandae sigillatim. Primò illa, *modo non desit copia Confessoris*. Secundo, *urgente necessitate*. Tertiò, *quamprimum confiteatur*. Hæc enim tria simul concurrentia sunt omnino necessaria, ut cum sola contritione communices, Defectus Confessarii, Urgens necessitas, & Voluntas quamprimum confitendi, Initium faciamus à primo.

Modò non desit copia Confessoris.

18. **S**i ad hoc Sacerdos mortuus, vel carens iurisdictione, vel nolens audire, vel aliter impeditus, dicitur deesse capite Confessoris. Huc reductur quando Religiosus habet casum reservatum, & Superior semel, & iterum requisitus negat pio Confessorio licentiam, ut illi ab eo absolvat: sive quia Superior vult, ut poenitens sibi presentetur: sive quia vult, ut petat per alium, cui

ipse Superior magis confidit. Docet enim *Vaghen* *re*
Eccl. 16.26. lib. 3. cap. 9. n. 17. & 12. in idem *legimus*
dumfisi *præcept. citans. D. Thom. Henricq. Rodio* *2. 2. 1.*
Silvestrum, aliosque; quod in tali casu dicitur *lib. 2. 2. 1.*
ligio deesse copia confessoris. Ratio esse potest *2. 2. 1.*
dum eam licentiam petit per pium Confessorem *quod*
est rationabilis causa non confitendi illi quod *quæ*
rior assignat, facit quantum moraliter obligat *tem*
us non obtinet: perinde est, ac si abesse Confessor *confiteri*
non absolvere. De hoc iterum *revelat* sermo *per*
Item si times grave malum, vel revelationem *per*
hoc, & alius abiste, dicitur abesse Confessarius *per*
hoc eventus debes alia mortalia, si ea habes, *quod*
is omisiss, propter quæ malum illud times. Sic *quæ*
disp. 2. 4. de Euchar. sect. 5. num. 82. Sola *de*
confitendi alteri absenti, vel si tibi abiste privilegium *quod*
abiste tuus parochus, non sufficit ut dicatur deesse *confiteri*
fessor. Sic Delingo *ibid. num. 1. 6. & alibi. Suarez* *de*
Mora differendi Confessionem an sufficiat, videtur *de*
19. Præterea si distet Confessarius, tribus *de*
liaribus; Canus sentit, quod distet. Alij fecerunt *quod*
etiam tunc, si non singulari diebus, saltem *quod*
estit adeundus. Melius Suarez & Vasquez apud *de*
num. 83. docent hoc esse relinquendum arbitrio *quod*
tratis, cûm dependeat à circumstantiis persona, *quod*
difficultatis timoris, &c.

20. Denique illud hic difficile est, & controversum: Quomodo scilicet, qui habet causam relaxandi si solum agnit confissarius potens absolvere non servatis, urgente necessitate, se gerere debeat. Trid. sententia. Prima Suar. *disp. 66. de Euch. s. 4. q. 2. casus*, docentis esse probabiliter te debere contenti mortalia reservata, tum non reservata inferno in directè lucraberis abolitionem non reservatorum servatorum vero indirectè. Dicit (mortalia) tam præter mortalia reservata, solis venialibus generatim certum est apud omnes, te nunc ad confessorum obligari: quia pro reservatis non adest Confessio generatim, pro venialibus Confessione non indiget. tamen ex Coninch. *de Euch. disp. 80. n. o. 6. s. 2. disp. 8. de pen. n. 107. si velis*, idque, etiam simpliciterdum nullam habenti approbationem, non potest scilicet, dum absolveris directè à venialibus (nec absolvere quilibet Sacerdos potest) indirectè à mortalibus absolvaris. Id non esse contra Trid. probat *de Euch. disp. 14. sect. 5. n. 97.* Quæ sanè doctrina tum etiam universaliter illos, qui quibuscunque mortalibus gravati, valde difficilem experiuntur confessionem acturi; poterunt enim, imò tenentur ex Coninch. *Euch. q. 8. n. 26. & disp. 8. de pen. n. 106.* quando etiam Confessor deest, & communicare ex necessitate urgente volunt ritè, de venialibus, & mortalibus simpliciter Sacerdoti ea confiteri. Dixi ritè de venialibus, & mortalibus attritio; si enim occurreret, aliquis attritus quidem de mortalibus, & nullo modo de venialibus, sic confitetur; invalidè confitetur, sacrilegè: nam non accederet dispositus ad Sacramentum: si enim nullam haberet de venialibus sufficientem attritionem; de illis valide non absolvetur: unde, nec indirectè de mortalibus, lege quæ movet in fine num. 22.

21. Secunda sententia ex Valquez de Euzar.
c. 2. n. 7. & 4. q. 91. art. 3. dub. 9. Favet. Ioan. Sanchez
de diff. 32. n. 10. & Præpositus 3. q. 80. de Euzar.
Hurtad. de pæn. diff. 11. diff. 14. prædictæ Soraz
tiaz admodum contraria. Docet enim illum posse
communicare cum sola contritione : non tamen
confiteri inferiori, quamvis habeat peccata non re-
laxatio, inquit, quia inferior non potest absol-
vere a peccatis, nisi in casibus, quibus specialiter
conceditur. Et si non reservatis illorum, qui sim-
ul reservata confitentur : siquidem nec absolutio, nec
Confessio divisa non sufficit. Adde, quod, si sequetur
posse confiteri solo confessori, quod negat Soraz
etiam hoc sequenter patet, quod cum enim illi pæ-
nitentia non sufficit, nisi in casibus, quibus
specialiter conceditur. Et si non reservatis illorum,
qui simul reservata confitentur : siquidem nec
absolutio, nec Confessio divisa non sufficit.

Communione; quia in Communionem compensatur satis superque reverentia Christo debita per contritionem, per quam anima statum gratiae recuperat: at in aliis casibus Ecclesia ita iudicante, non est unde reverentia compensetur. Hæc responsio videtur expeditior quam ea, quas aliqui hic conantur afferre. *Legge Delugo disp. de Euch. 1.4. sect. 5. n. 108.*

33. Quo ad tertium casum, in quo sunt duo capita, infamia, & detrimentum, ut magis explicetur, hæc habet.

Primo ex *Henric. lib. 8. c. 46. n. 3.* potest Sacerdos, præmissa contritione, sine confessione, si absit Confessor, celebrare, quando Missæ sacrificium omittit, sine infamiae nota, non potest. Quod idem est de Laico vel religioso, quibus, iuxta supradicta, deest copia confessoris, si pari modo non possent absque nota à Communionem cessare. Hinc si quis ad altare ante lineum communicaturus mortalis peccati commissi post legitimam confessionem recordetur (quando ex eodem Henricus non debet à Sacerdote communicante audiri) si recedendo timet notam infamiae, quam, si coram aliis communicet, moraliter semper timere merito potest, ut docet *Villalobos in Manuali c. 2. n. 24. circa med.* se contere poterit atque communicare. Quod si ejusmodi peccatum, cuius tunc recordatur, sit ex commissis ante legitimam confessionem, atque adeo indirecte absolutum, dicam infra n. 88.

34. Secundò, cum Delugo ex *Vasq. de Euch. disp. 14. sect. 5. n. 113.* idem de Sacerdote, qui recordetur se esse in peccato mortali, vel dum vestitur sacris vestibus, vel dum celebrat live ante consecrationem, live post: semper enim pari modo, si divertere, minus potest, ut certè ex *Henric. lib. 8. c. 46. n. 3.* si incepit Missam, numquam saltem propter reverentiam Sacrificij, potest divertere ad querendum Confessorem; se conterat, Sacrificium incipiat, vel prosequatur. At si possit (ut in Missa Solemnium sit concio, vel cantatur Gloria) breviter cum suo Diacono v. g. qui esset Sacerdos Confessarius confiteri deberet utrique, ex *Laym. lib. 5. r. 4. c. 6. n. 5.* quia tunc cessat excusatio ducta, vel ab infamia, vel ab irreverentia.

35. Quòd si in prædictis casibus recordetur Sacerdos se esse excommunicatum, suspensum, interdictum irregularem; idem dicendum est live recordetur post consecrationem, quod communiter admittitur, live ante, quod multi probabilissimè, concedunt: & rectè Sanctus Bonaventura apud Bonac. *De Euch. disp. 4. q. 6. p. 1. n. 15.* & 16. & apud Coninch. *de Euch. q. 8. art. 5. dub. 2. n. 16.* observat inchoatam Missam semper esse perficiendam, quia ferè nunquam omitti solet sine scandalo, hoc est sine nota; adde, & sine irreverentia.

39. Alium casum ponit Zambranus, *de Sac. pœn. c. 4. dub. 6. n. 6. & 7.* in quo utitur hac doctrina, propter notam, vel infamiam. Etenim, si vocetur Sacerdos ad communicandum infirmum, qui dicat se velle reconciliari, inveniaturque pluries Sacramentum Pœnitentiae invalidè suscepisse, vel quid simile, unde Confessarius, brevi illum expedire, atque absolvi non valeat, quid agendum? Enim verò, si ægritudo eò periculi pervenerit ut mors iure timeatur; præmittenda est confessio breviusculæ; cumque accusatione generali absolvatur, communiceturque infirmus hac lege, ut promittat se vocaturum Confessarium cum quo confessionem perficiat. Quod si morbus non id periculi afferat, nec per illam brevem moram confessio absolvi queat, non est præmittenda confessio, sed cum contritione, parique dicta promissione accersendi Confessarium, communicetur. Ratio prioris dicti est, quia si evitantur incommoda, dum infirmo non negatur communio, cessat infamiae nota; præmittiturque confessio, tunc, moraliter possibilis. Ratio posterioris est, quia ex una parte non est necessitas præpropere seu dimidiatae confessionis, & ex alia scandalum seu infamia vitatur. Hæc probabiliter ex Zambrano.

37. Quod dictum est de infirmo, extendit Granado in 3. p. contr. 7. disp. 5. sect. 3. n. 10. ad quemlibet communicare, atque adeo celebrare volentem. Si enim non

potest omitti Communio, sine scandalo, & aliam necessitas confessionis adeo longæ, ut tunc periculum sit, posset pœnitens communicare præmissa contritione. Immo probabile iudicat, si contritio, propter excusculatas vimeretur non elicienda; posse attamen confessionem dimidiatam præmittere, cum onere postea confessionis, & absolvi, ac communicare, propter paritatem rationis, erit etiam probabiliter firmo modo dicto in fine numeri præcedentis n. 20 & 21.

38. Hæc pertinent ad caput infamiae. Sequuntur quæ pertinent ad detrimentum, live spirituale temporale.

Tertiò igitur, ut in die Festo alij Missam parochus, live non parochus potest cum contritione de sit Confessor, celebrare: idemque erit, ut ipse sacerdos satisfaciatur præcepto de audiendo sacro, quia Ecclesia mater, & Dominus misericors Patrem non iudicatur velle eos private bono Sacrificij eo die, quo ipsa sub obligatione præcipitur. Nam vis opinio contraria sit probabilior, quia non oportet relinquent tunc Missam notabile damnum: & de præceptum de audienda Missa non obligat, nisi modo, hæc tamen saltem propter auctoritatem eam Doctorum eam approbantium, cum Delugo *de Euch. sect. 1. n. 114.* Fag. præcep. 3. lib. 3. c. 9. p. 1. n. 114. est. Non obligatur autem in tali Casu Sacerdos celebrare: quia potest tenere prædictam opinionem, quando non possit: sicuti in simili dicemus n. 42.

39. Quid de illis qui celebrant ex onere capite vel ex indigentia elemosynæ ad sui necessitatem sustentationem. Aliqui cum Bonacina *disp. 4. de Euch. q. 6. p. 1. n. 23.* ad hos etiam extendunt hanc facultatem celebrandi sine confessione, cum contritione, si Confessor, etiam cessante nota periculo, quia tamen adesse sufficiens necessitas, Advertit tamen Delugo *ibid.* id esse cum grano salis intelligendum: nec nota facile concedenda: tum quia onera Capellanorum guntur data sub debita decencia, & poterit illis minus, si ea, in statu gratiae, vel per alium locum tum quia poterit aliunde ille Sacerdos sibi de eo providere. Hæc ille. Ego sanè in habente onera Missæ sufficientem necessitatem non agnosco: in Sacerdotis inope, tum demum agnoscerem; cum ageretur de tremore vel certè multum gravi necessitate.

40. Ut observet quis præceptum Communione chalis, uti potest prædicta facultate. Ita Henr. *lib. 8. c. 26. n. 4.* Coninch. *disp. 80. de Euch. n. 17.* quia ista necessitas iudicanda est, saltem semel in anno, dum cibis nutriti, ac refecti, & sine controversia missæ Missa interesse die festivo.

41. Sed age iam, si potest, debetne? Ex his Doctorum sequitur debere: in tantum enim excusatur ab observando præcepto Communione, qui non possit: Sed iam potest: ergo non excusatur. Quia simili Ludov. à Cruce in *exposit. Bull. Cruc. disp. 1. n. 5.* Ex alio capite, sic, obligaremus illum ad hanc communionem, quæ satis difficilis est: nec præmittenda nova onera Fidelibus, sine evincitibus moribus, sunt. Propterea iudico non esse improbabile, posse quidem, sed nequaquam obligari.

42. Adde, quod Suarez apud Delugo. *disp. 1. de Euch. sect. 3. n. 11.* tenet probabilius esse, quod non sit, pedum, quod non debeat: quia lex, inquit, ad Communione, nisi quando hæc debito, legitime modo haberi potest. Quæ quidem opinio cum viri, & tam bona ratione firmata, probabilis est, quilibet, & multo magis ille, cui difficultas non contere; seque poterit hanc Suariz opinionem in Communionem se continere: sicuti in simili Delugo *num. 38.*

43. Denique, quid dicendum ut observetur quod, aut præceptum mere humanum? Dico cum Delugo *ibid. num. 117.* non posse ex his

capite Ratio est, quia votis vel præceptis merè humana non nisi de rebus intelliguntur, quæ modo debito, legiti-
mèque possunt impleri. Adde in his non adesse neces-
sitatem illam, quam spectavit Ecclesia in communione
Paschalis: spectavit enim necessitatem cibi, alimentique
spiritualis, non cuiuscunque; sed ejus, de quo Christus
Dominus cum tanto rigore dixit: *Nisi manducaveritis*
carnem filij hominis, non habebitis vitam in vobis. Nam
propterea nos modo notanter addidimus illam vocem
(merè humana) & similiter præceptum de audientia
Missæ, ex probabiliore sententia, non asserere tantam ne-
cessitatem iudicavimus supra num. 38.

44. Petes, hæc necessitates sunt ne etiam respectu ex-
communicationis. Respondeo, Coninchius sentit maio-
rem necessitatem requiri ad communicandum in ex-
communicatione, quam in mero peccatore: quia Ecclesia
exspectat excommunicatum arceat à communione. At
vero Vasquez de Euch. disp. 208. c. 3. n. 13, quem sequitur
Delugo de Euch. disp. 14. sect. 5. n. 104, dicit se non in-
venire differentiam: immò, si quæ esset, maius impedimen-
tum asserere peccatum, quod inducit impedimentum de
iure divino, quam asserat excommunicato, quæ de iure
Ecclesiastico.

Dico in hanc sententiam, Ecclesia prohibet excom-
municato ne communice, nec celebret. Quando ergo
talis prohibitio non obligat, poterit communicare, vel
celebrare: quando obligat, non poterit. Quoniam igitur
ex quo quando instat grave nocumentum non obligat (qua-
le sine dubio in omnium sententia est instans mortis, gra-
vis infamia, & Missa inchoata) poterit celebrare, vel
communicare deficienti Confessario, cum Contritione.
At quia in aliis casibus, præter hos tres dictos, non ap-
paret regulariter grave damnum, tale, quod excommu-
nicatum eximat à prohibitione communicandi, vel
celebrandi, ideo nequaquam poterit.

Quamprimum confiteatur.

45. **Q**ui, urgente necessitate elicto contritionis
actu, sine confessione communicavit; explo-
ratum certumque est suo tempore, hoc est regulariter,
vel ante aliam Communionem, vel quando urgebit ne-
cessitas implendi præceptum de annua confessione, ha-
bita copia Confessoris, debere sua peccata mortalia
solvere clavibus. At quia loquens Concilium de com-
municante sine confessione, urgente necessitate; addit
Confessionem Sacramentalem quamprimum postea esse
faciendam: ideo id nunc explicandum erit.

46. Et primò quidem, hoc sive præceptum, sive
consilium, non extendi ad laicos, immò nec ad Sacer-
dotes extra Missam communicantes, certum sit. Ita
Suarez de Euch. disp. 66. sect. 7. Vasq. de Euch. disp. 208.
c. 3. n. 13. Ioan. Sanchez in Sel. disp. 32. num. 12. Ratio est
quia Concilium cum universaliter in præcedentibus, pro
omnibus fidelibus, locutum fuerit; deinde subdit in hanc
sententiam: *Quod si necessitate urgente Sacerdos absque*
prævia confessione celebraverit, quam primum confiteatur.
Nota illud Sacerdos, & illud celebraverit. Ratio etiam
est congrua: quidem maius periculum indignè acce-
dendi subest in Sacerdotibus, qui quotidie celebrare so-
lent, quam in cæteris.

47. Deinde estne id præceptum latum à Tridentino
an consilium dumtaxat? si prius, Sacerdos quamprimum
non confitendo, peccabit: si posterius, non item.

Theologi communiter (præter duos, vel tres mox
adducendos num. 48.) Suarez, Vasquez, Reginaldus
Coninch. Fillucius, Hurtadus, Bonacina, quos Ioan.
Sanctus in Select. disp. 32. num. 12. sequitur, citatque: qui-
bus addit Castropalaum, de legib. disp. 1. p. 9. n. 3. sine, ac
Delugo de Euch. disp. 14. sect. 7. init. asserunt esse præ-
ceptum sub mortali. Et Delugo quidem id confirmat
dubius rationibus. Primò quia in hoc sensu præcepti
videtur hæc Concilij verba explicari in regulis Mis-
sæ & omni: in quo, pro illis verbis, *quamprimum con-*
fiteatur.

ponuntur hæc *quamprimum debet confiteri*. illud
autem debet, clarius (inquit Delugo) exprimit obligatio-
nem. Secundò quia si ea Concilij verba præceptum non
continent; idem esset dicendum de plerisque præceptis,
quæ ab eodem Trident. in decretis de reformatione, per
similia verba, ponuntur. Immo non aliis verbis im-
positum fuit præceptum annuæ Confessionis, Cap. *omnis*
utriusque sexus, de pen. & remiss. Hæc ille.

48. Nihilominus aliqui non agnoscunt in his verbis
præceptum obligans, sed solum consilium pium, piam-
que adhortationem; & ad summum, si est præceptum
esse solum putant sub veniali. Ita tenet Petrus Ledesma
in Summa de Euch. p. 1. c. 11. ante 9. conclusionem & Hen-
ricus Villalobos in Summa p. 1. tr. 7. diff. 37. n. 7. & in
Man. c. 4. n. 24. circa finem. quibus possem libenter addere
Stephanum Fagundez præcep. Eccl. 3. tr. 3. l. 3. c. 8. num. 9.
qui, quamvis in his Concilij verbis obligationem nos-
cat, tamen illam particulam *quamprimum* ita intelligit,
ut dicat, Sacerdotem postea posse confiteri, quando vo-
luerit iterum celebrare, etiam si id fuerit post duos, vel
tres menses: paremque in hoc facit Sacerdotem cum
Laicis: utrique enim ante novam Communionem præ-
mittere confessionem debent. Merito ergo connumerare
hunc autorem possem inter eos, qui ejusmodi præcep-
tum non agnoscunt: cum obligationem, quam ait se agno-
scere, ita explicet, ut in praxi vix agnoscere videatur. Scio
à Ioan. Sanctio disp. 2. cit. n. 12. absolute citari Step-
hanum Fagundez pro sententia Ledesmae, & Villalobos:
sed, si attente Stephanum legas; advertere ab ipso suppo-
ni quidem præceptum, sed dicto modo explicari.

49. Equidem non possum priorem sententiam agno-
scentem in illis verbis præceptum sub mortali, non fa-
teri probabilem esse, scio tamen, & hanc non agnoscentem
esse probabilem.

Primò, quia illud imperativum *confiteatur quamprimum*,
solum esse videtur exhortatio: cum enim potuerit
Concilium uti gravioribus verbis imperium explican-
tibus, ut v. g. iubemus, præcipimus &c. tamen ab hu-
jusmodi præcipiendi rigore se temperavit. Signum er-
go est verè non imposuisse præceptum. Adde, quod
Doctores quærant universaliter, an verba imperativi
modi, & in actu exercitio præceptum indicantia, abso-
lute prolata, præceptum contineant, qualia sunt: *Faci-*
te, solvite, abstineant omnes, nemo audeat, & his æqui-
pollentia. Et primò sunt aliqui qui putant probabiliter,
hæc nequaquam continere præceptum, sed consilium.
Sic Caët. Castro, & Carbo citati à Castrop. de legib.
disp. 2. p. 9. num. 3. Alij Secundò probabiliter censent qui-
dem præceptum continere, sed solum sub veniali, non
autem sub mortali. Sic Navarrus; Sayr, citati ibid. ab
eodem, Alij denique Tertio probabiliter item dicunt
prædicta imperativa verba, tunc solum præceptum in-
dicare sub mortali, quando sunt in materia gravi. Sic
Th. Sanchez, quem citat, & sequitur idem Castrop. ibid.
nec alias opiniones probabiles invenies de hac re. Iam,
si sequamur primam opinionem; sanè in re nostra hoc
est, in illo *confiteatur quamprimum*, non inveniemus
nisi consilium. Si sequamur secundam; non erit nisi
obligatio sub veniali. Si sequamur tertiam; non erit
mortale: quia ut probavimus mox num. 54. materia in
casu nostro, non est gravis.

50. Secundò. In casu dubio, an verba aliqua legis
præceptum obligans importent, an consilium; tanquam
regulam certam ponunt Doctores reputanda esse con-
silia, & non præcepta. Et ratio est, quia cum lex sit gra-
vis, & onerosa, semper in benigniorem subditorum
partem est intelligenda. Adde, quod in dubio melior est
conditio possidentis; ergo in dubio, lexne sit obligans,
an non obligans; melior erit conditio humanæ liberta-
tis, quæ à tali obligatione immunis est: ergo obligans
non erit. Ita Sanchez, lib. 6. in Decal. cap. 4. num.
66. Castrop. disp. 1. de leg. p. 9. num. 1. alique. Et gene-
raliter quoties verba legis intelligi possunt de obligatio-
ne veniali, non debent ad mortale extendi: quia semper in
dubio,

dubio, & in pœnis benignior interpretatio faciendâ est l. interpretatione, & l. si Præses ff. de pœnis. c. in pœnis de reg. iur. in 6. traditque Sayrus lib. 3. clavis, c. 7. num. 29. & Sanchez ibid. n. 66. His ex doctrina eorundem, qui in nostro casu nobiscum non sunt, positâ, sic subsumo: Illa verba Concilij, *quamprimum confiteatur*, dubia sunt, an importent præceptum, an consilium, ergo consilium. Rursus eadem verba possunt commodissime intelligi de obligatione veniali: ergo non de mortali.

§ 1. Tertio, quia optabile est, ut enixè optat Navar-
rus in Summa c. 23. n. 62. in fine, à legislatoribus nemi-
nem obligari ad peccatum: & iuvat tot humanas leges
sub præcepto obligantes diminueri, ne tanta præcepto-
rum multitudine Hebræis peiores efficiamur, quare
hoc, de quo agimus præceptum, etiam diminueri operæ
pretium est. Nec Navarri solum est ejusmodi delide-
rium, sed S. Augustini, sed S. Thomæ: æquos autem
Doctores, quæ sapientiæ lumina nomino, cum hoc ap-
pello? Audi Sanctum Thomam p. 2. q. 107. art. 4. in corp.
In quibus quidem legibus humanis, etiam Augustinus q.
119. c. 9. ait esse moderationem attendendam, ne conver-
satio fidelium onerosa reddatur. Hæc S. Thomas Et paulo
post tolerabiliorem vocat Iudæorum conditionem
quam illius Ecclesiæ, in qua legum moderatio non adfuit.

§ 2. Nec obstant rationes in oppositum n. 47. addu-
ctæ. Non prima: quia scilicet Missale Romanum loco il-
lius *quamprimum confiteatur*, habet *quamprimum debet
confiteri*: non obstat inquam. Primum, quia ipsemet Delugo
in eodem tomo de Eucharistia, disp. 20. sect. 4. n. 104. ait
Missalis Romani rubricas, regulas, seu dispositiones non
obligare ad mortale, nisi aliquid contineant, quod vel
ratione materiæ, vel aliunde grave sit. Secundò, quia
quamvis Valsquez & Sanchez adducti à Castrop. disp. 1.
de leg. p. 9. num. 1. doceant per illud verbum debet, im-
portari in legibus necessitatem præcepti mortalis, tam-
en aliqui quos tacito nomine citat idem ibidem, neg-
gant, & solum per illud concedunt importari debitum
convenientiæ, & honestatis. Secundum hos igitur Do-
ctores, verbum illud debet confiteri in Missali positum,
obligationem mortalem minimè denotabit. Sane, quod
hoc verbum debet non indicet grave saltem præceptum,
inde mihi persuado: quia invenire solidum discrimen
ignoro, cur verbum oportet, non ostendat obligationem
gravem, ut docent ipsimet Valsquez, Sanchez, quos citat
sequiturque Castrop. de leg. disp. 1. p. 9. n. 2. ostendat verò
illud verbum debet? Nonne petinde est dicere oportet
quamprimum confiteri, ac debet *quamprimum confiteri*?
Rationabilis ergo, licet minus verè; aliqui apud S. a.
lex. n. 6. & apud Sanchez, lib. 6 in dec. c. 4. n. 37. tum illud
debet, tum illud oportet gravem obligationem æquè
importare existimantur.

§ 3. At, inquit, cum adversariis, quos citat sequi-
turque Bon. disp. 1. q. 1. p. 7. §. 4. n. 9 de levitate verbi, opor-
tet colligimus ex sacris litteris; & Canonibus. Instat
omnium sit illud Danielis 3. non oportet nos de hac re res-
pondere tibi: & illud distinct. 4. canon. Non liceat ubi dici-
tur, non oportere Clericos, vel Religiosos prandere ante
terram, Egrege, nam ego etiam de levitate verbi debet
colligo ne longius abeam, ex sequenti dist. 5. can. ad. etiam
in quo dicitur: *Mulier nisi purgationis dies transierint,
viro suo admisceri non debet*: ubi non nisi consilium, seu
debitum ejusdem convenientiæ, & honestatis, & non
præcepti significatur, ut ipsemet Sanchez lib. 9. de matr.
disp. 22. n. 11. cum aliis merito docet. Rursus ex dist. 1.
cap. vestimenta: ubi Pontifex de vestibus Ecclesiasticis
sic dicit: *qua neque ab aliis debent contingi aut fieri nisi
à sacerdotibus*. Quem textum expendens Suarez de
Euch. disp. 81. sect. 8. §. Tertium exemplum, sic habet *Quæ
verba, aut præceptum non continent, quia illud verbum (non
debent) non videtur in rigore significare obligationem
sed decentiam quandam (aut non intelliguntur, &c. Et ip-
sæ sacris quidem litteris per idem verbum debet conve-
nientiam, decentiamque notari, solemne est: Matth. c. 3.
Ego à te delicta baptizari, & tu venis ad me, Ioannis*

13. & vos debetis alter alterius lavare pedes, Tobia
Te non debemus digniter ire à nobis: & similia.
§ 4. Neque urget secunda ratio, quatenus
docet, si illa verba *quamprimum confiteatur*, non
tinent præceptum idem fore dicendum de aliis
præceptis, quæ sub hac forma indiciuntur & de
de illo annuæ confessionis, *semel in anno confite-
mini*. Non urget, inquam, nam cetera præcepta præter
hac forma, si gravitatem mortalem continent,
esset ex verbi, sed vel ex materiæ gravitate, vel ex
cetera pœna, ex aliis capitibus: de quibus quæ-
sunt signa prohibitionis mortalis, disputatur in
de legibus, & nos aliqua afferemus in 3. Opus. de
sic. Missæ, lib. 3. cap. 1. §. 8. Id, quod etiam patet
eodem exemplo allato à Delugo de annuæ confes-
sionis quæ & ex se est res multum gravis, & habet adeo
gravem pœnam. Alioquin (sunt verba citati Can.
Omnis utriusque sexus) & vivens ab Ecclesia inter-
dicatur, & mortuus Ecclesiastica careat sepultura. In
autem nostro, nec ulla proflus additur pœna, nec
ejus materia admodum gravis bene perpendendi
ret. Quid enim magni ponderis habet, ut qui per
Contritionem communicavit, atque adeo pie prode-
que confetur esse in statu gratiæ, tam citò ad Con-
tritionem confugiat, solum ut subdat clavibus illa pœna,
quæ iam sive ex Contritione, sive ex Sacramento
suscipiente esse remissa supponuntur. Præterea
ne ullo inconvenienti, suo tempore: solum quia in
filio bono, sanctoque statim in reverentiam Sacra-
menti. Id quod indicare dumtaxat rectè voluit Triden-
tinum. Verum contra nostrum institutum hæc
quantulum spatiosos esse, sit satis.

§ 5. Demum igitur superesset hic discutendum,
hoc Tridentini dictum intelligatur de Sacerdote
habente copiam Confessoris, sed ex mera malitia, sine
fessione, celebrante. Item, an de Sacerdote qui post
ceptam Missam recordatur se esse in peccato mortali.
Præterea an de Sacerdote peccante intra ipsam Missam
& de aliis similibus casibus. Ut etiam ad quod tempus
se extendat illud *quamprimum*, ad duos, ad tres, ad
resne dies quæ omnia fuscè apud Doctores in quæ-
nem adducuntur apud Delugo de Euch. disp. 14. §. 1.
Sed quoniam nos probabilè duximus, hoc non esse
consilium; illa querere superfluum existimamus: non
enim verbo quæstiones omnes amputavimus: ad
ex obligatione teneris.

§. VII. Quando debet elici actus Contritionis ab eo
Laico, sive Sacerdote, qui urgente necessitate,
sine confessione ad Eucharistiam accedit.

§ 6. DE Laico non difficultas; satis enim est si
deciat immediatè ante ipsam sumpcionem, de qua
sumptio, seu manducatio substantialiter sit cum cibo
deglutimus, seu trahimus, non autem dum ille est
ore quando solum initiativè est sumptio; ideo proba-
bilitatem puto, satis esse, si actus contritionis fiat
in ore habetur Sacratissima Hostia. ita Delugo de Euch.
disp. 12. sect. 2. n. 29. Hurtadus de Euch. disp. 8. diff. 1.
aliquæ. Certum tamen est peccare eum, qui sine deter-
minatione eliciendum Contritionis, accedit: de-
inde mutatur se iustificet. Imò addo eum; qui
intentione se per contritionem iustificandi intra illam
morulans, qua Sacratissima Hostia est in ore, commu-
eat, difficulter non peccaturum: quia in magnam pec-
culum actum contritionis eo brevi tempore non
ciendi, se volens conicit. Vbi tamen erit de deum
in aliquo rato casu, quo receptus in ore Christus de-
minus fortè ipso divino tactu peccatricem illum
mam illuminare, atque convertere non dedignabitur.
§ 7. De Sacerdote videtur maior aliqua difficultas
si post inceptam Missam, se esse macula mortali
dam recordatur. Respondeo tamen facile ex Delugo
disp. 14. de Euch. sect. 6. numero 134. debere ad
eorum